

4320-4.Ds.296.2024

Otwock, dnia 29 marca 2024 roku

21 44

POSTANOWIENIE
o odmowie wszczęcia dochodzenia

Weronika Masny - Majewska – prokurator Prokuratury Rejonowej w Otwocku, po zapoznaniu się z materiałami sprawy o sygn. akt 4320-4.Ds.296.2024 o czyn z art. 257 kk i in.

– na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz art. 305 § 1 i 2 k.p.k.

postanowiła

odmówić wszczęcia dochodzenia w sprawie:

- I. dokonanego w dniach 5 lutego i 11 lutego 2024 roku, w nieustalonym miejscu, ze skutkiem w Internecie, publicznego znieważenia grupy osób narodowości żydowskiej z powodu ich przynależności narodowej, tj. o czyn z art. 257 kk - na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk wobec braku znamion czynu zabronionego
- II. dokonanego w nieustalonym miejscu, ze skutkiem w Internecie, ujawnionego w dniu 11 lutego 2024 roku, znieważenia funkcjonariusza publicznego – prokuratora Prokuratury Rejonowej Warszawa Praga – Północ w Warszawie Macieja M. [REDAKTOWANE] podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych, tj. o czyn z art. 226 § 1 kk - na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk wobec braku znamion czynu zabronionego
- III. dokonanego w nieustalonym miejscu, ze skutkiem w Internecie, ujawnionego w dniu 11 lutego 2024 roku, znieważenia konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej - Ministra Sprawiedliwości Adama B. [REDAKTOWANE] tj. o czyn z art. 226 § 3 kk - na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk wobec braku znamion czynu zabronionego
- IV. dokonanego w nieustalonym miejscu, ze skutkiem w Internecie, w dniu 6 listopada 2023 roku, znieważenia konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej - Ministra Sprawiedliwości Zbigniewa Ziobro, tj. o czyn z art. 226 § 3

kk - na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk wobec braku znamion czynu zabronionego

UZASADNIENIE

W dniu 26 lutego 2024 r. do Prokuratury Rejonowej w Otwocku za pośrednictwem Prokuratury Okręgowej Warszawa - Praga w Warszawie wpłynęły materiały dotyczące przestępstwa z art. 257 kk i in.

Z zawiadomienia Ośrodka Monitorowania Zachowań Rasistowskich i Ksenofobicznych wynika, że na stronach internetowych www.slonecznystok.pl oraz niezaleznemediapodlasia.pl Jacek Porosa oraz Stanisław Bartnik opublikowali artykuły, w których zamieścili szereg negatywnych stwierdzeń, które miały publicznie znieważać osoby pochodzenia żydowskiego. Według zawiadamiającego treść artykułów miała nawoływać do nienawiści wobec osób pochodzenia żydowskiego. Ponadto zawiadamiający podnieśli, że zarówno Jacek Porosa, jak i Stanisław Bartnik zniewazyli organ konstytucyjny w osobie Ministrów Sprawiedliwości - Adama B. [REDAKTOWANE] oraz Zbigniewa Ziobro, a także prokuratora Macieja M. [REDAKTOWANE] z Prokuratury Rejonowej Warszawa Praga - Północ.

Odnosząc się do art. 257 kk wskazać należy, iż przedmiotem ochrony w nim zawartym są godność i nietykalność człowieka, jak również porządek publiczny (Pływaczewski, Sakowicz [w:] Wąsek, Zawłocki II, s. 493). Zachowanie sprawcy polega na znieważaniu lub naruszaniu nietykalności cielesnej. Sprawca realizuje ustawowe znamiona przestępstwa z art. 257 jedynie wtedy, gdy powodem jego czynu jest przynależność pokrzywdzonego do kategorii określonych przepisem. Z uwagi na określone w przepisie znamię „z powodu” analizowanego przestępstwa można dopuścić się jedynie umyślnie z zamiarem bezpośrednim (tak A. Marek, *Komentarz*, s. 554; tak też O. Górniok [w:] O. Górniok i in., t. 2, s. 338; Pływaczewski, Sakowicz [w:] Wąsek, Zawłocki II, s. 494; Stefański II, s. 447;). Przestępstwo to występuje w dwóch formach sprawczych, a mianowicie: znieważenia i naruszenia nietykalności cielesnej. Obie formy muszą być popełnione publicznie. Zachowanie ma charakter

22 4

publiczny, gdy jest dostępne dla bliżej nieokreślonej liczby nieoznaczonych z góry osób. Motywem jego zachowania musi być chęć poniżenia grupy ludności lub poszczególnej osoby ze względu na jej przynależność narodową, etniczną, rasową, wyznaniową albo z powodu jej bezwyznaniowości. W przypadku znieważenia istotne jest ustalenie, czy sprawca faktycznie chciał poniżyć grupę osób lub poszczególłą osobę należącą do chronionych grup. Jeśli sprawca wypowiada niepochlebne słowa jako własną opinię, jednak jego zamiarem nie jest wyrażenie pogardy lecz pewnego lekceważenia, to trudno mówić o realizacji strony podmiotowej analizowanego występkę. W takim przypadku wszelkie wątpliwości co do zamiaru sprawcy powinny być rozstrzygane na jego korzyść, bowiem nie wolno domniemywać jego złych intencji (por. Komentarz do art. 257 kk w: Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do artykułów 222–316, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, rok 2017, wyd. 4).

Jednocześnie przypomnieć należy o treści art. 54 Konstytucji RP, który statuuje wolność słowa, zwaną również wolnością wypowiedzi. Jak wskazano w publikacji „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz” pod red. Piotra Tulei *„wypowiedzią jest wyrażenie swoich poglądów i przekonań w każdej możliwej formie, a zatem nie tylko w formie werbalnej, ale również w inny sposób. Wypowiedź może mieć charakter artystyczny (np. dzieło plastyczne, muzyczne, audiowizualne), naukowy (np. monografia naukowa) czy handlowy (np. reklama, informacja handlowa). Wypowiedź może stwierdzać określone fakty, jak również zawierać ich oceny. Artykuł 54 odnosi się również do wypowiedzi zamieszczanych w internecie, w tym także na portalach społecznościowych.*

Na wolność wypowiedzi w rozumieniu art. 54 Konstytucji składają się trzy wolności: wolność wyrażania poglądów (wolność wypowiedzi sensu stricto), wolność pozyskiwania informacji oraz wolność rozpowszechniania informacji. Dodatkowo komentowany przepis gwarantuje wolność mediów (wolność środków społecznego przekazu), którą należy postrzegać przez pryzmat trzech jej podstawowych elementów: swobody zakładania środków społecznego przekazu, swobody prowadzenia działalności przez środki społecznego przekazu oraz swobody kreowania struktury własnościowej środków społecznego przekazu (zob. TK – K 13/07).” A także *„wolnością komplementarną względem wolności wypowiedzi jest wolność prasy (zob.*

art. 14; TK - SK 43/05). Wolność wypowiedzi w wymiarze indywidualnym służy doskonaleniu intelektualnemu jednostki, rozwojowi jej osobowości i samorealizacji, a w wymiarze zbiorowym jest koniecznym warunkiem funkcjonowania demokracji, umożliwia bowiem debatę publiczną, artikulację swoich potrzeb przez suverena oraz kontrolę osób, które w imieniu suverena sprawują władzę (zob. TK - P 3/06; MS, t. I, s. 1282). Właśnie z uwagi na te dwa wymiary wolności słowa przyjmuje się, że ma ona charakter „mieszany” – wolności osobistej w sferze życia prywatnego i wolności politycznej w sferze życia publicznego (zob. TK - K 9/11). Wolność wypowiedzi gwarantowana jest przez art. 54 ust. 1 każdemu, a zatem w pierwszej kolejności wszystkim osobom fizycznym pozostającym pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej (obywatelom, cudzoziemcom, bezpaństwowcom). Jest to wolność, z której mogą korzystać również podmioty zbiorowe, np. stowarzyszenia i fundacje. Szczególnym adresatem wolności wypowiedzi są dziennikarze, a zatem osoby, które zawodowo zajmują się pozyskiwaniem i rozpowszechnieniem informacji. Pogląd to opinia (stanowisko) danej osoby w określonej sprawie, które może, choć nie musi, zawierać element oceny. Najczęściej stanowi on zewnętrzną formę przekonań, które ustawodawca – w zakresie przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych – chroni dodatkowo w art. 25 ust. 2 Konstytucji. O ile jednak te ostatnie przekonania są ściśle związane z istotą wolności sumienia i religii, a co za tym idzie – przysługują tylko osobom fizycznym, o tyle poglądy mogą wyrażać również inne podmioty, np. stowarzyszenia czy partie polityczne. Wyrażanie poglądów to ich przekazywanie od nadawcy do różnych kategorii odbiorców. Poglądy można wyrażać zarówno w relacjach prywatnych, jak i w sferze życia publicznego, a zwłaszcza politycznego (zob. TK - P 1/06)”.

Przenosząc powyższe na realia niniejszego postanowienia stwierdzić należy, że działanie polegające na opublikowaniu artykułów o przytoczonej w zawiadomieniu treści oraz zamieszczonych przez użytkowników portalu Facebook komentarzy nie zawiera znamion przestępstwa zarówno określonego w art. 257 kk polegającego na znieważeniu osób narodowości żydowskiej, jak również przestępstwa znieważenia Ministra Sprawiedliwości Adama B. [REDAKTION] bowiem zarówno wypowiedzi zawarte w artykułach, jak i komentarzach mieszczą się w ramach swobodnych wypowiedzi i

23 46

wyrażenia swojej opinii. Negatywne odczucia zawiadamiającego są jedynie subiektywnym, nie zaś obiektywnym spojrzeniem na kwestię swobody wypowiedzi zapewnionej przez zapisy konstytucji. W zakresie czynu popełnionego na szkodę Ministra Sprawiedliwości Adama B. [REDAKTOWANE] jak i poprzedniego Ministra Sprawiedliwości Zbigniewa Ziobro, podnieść także należy, iż zakres znaczeniowy pojęcia „konstytucyjne organy Rzeczypospolitej Polskiej” nie jest jednoznacznie ujmowany w doktrynie. Zgodzić się jednak należy z poglądem, który odwołuje się do ratio legis przepisu 226 § 3 kk i wskazuje na potrzebę udzielania tym przepisem szczególnej ochrony najważniejszym organom RP, sprawującym władzę ustawodawczą, wykonawczą lub sądowniczą, o charakterze naczelnych lub centralnych. W świetle tego poglądu, o ile Rada Ministrów jako organ kolegialny podlega ochronie wynikającej z art. 226 § 3 kk, o tyle poszczególni ministrowie już nie (tak. J. Lachowski w *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, red. M. Królikowski, R. Zawlocki).

W przedmiotowej sprawie nie dopatrzono się również realizacji znamion przestępstwa polegającego na znieważeniu funkcjonariusza publicznego jakim jest prokurator Prokuratury Rejonowej Warszawa Praga - Północ w Warszawie Maciej M. [REDAKTOWANE], albowiem warunkiem koniecznym jest działanie sprawcy podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych przez funkcjonariusza. O ile treści dotyczące prokuratora Macieja M. [REDAKTOWANE] odnoszące się do skierowanego przez niego aktu oskarżenia przeciwko Jackowi Porosa dotyczyły wykonywanych przez niego czynności służbowych, o tyle nie zostały one wypowiedziane podczas ich wykonywania przez prokuratora. Tą samą argumentację należy powtórzyć rozpatrując, czy działanie typowanego sprawcy ewentualnie wypełniało znamiona przestępstwa polegającego na znieważeniu Zbigniewa Ziobro, będącego posłem. Słowa znieważające w/w o treści „Ziobro, ty jebany pedale” padły bowiem jako komentarz użytkownika portalu Facebook, nie zaś podczas pełnienia przez posła obowiązków służbowych. Zaznaczyć jednak należy, iż czyn popełniony na szkodę Zbigniewa Ziobro wypełnia znamiona przestępstwa określonego w art. 216 § 1 kk, jednakże, jako że jest to czyn ścigany z oskarżenia prywatnego, rozważyć należy konieczność objęcia czynu prywatnoskargowego ściganiem z urzędu. Zgodnie jednak z art. 60 § 1 kpk może to nastąpić jedynie w przypadku stwierdzenia, iż za objęciem ścigania przemawia interes

społeczny. Analiza przedmiotowej sprawy prowadzi natomiast do wniosku, iż pokrzywdzony jest osobą w pełni korzystającą z praw cywilnych, wykształconą, nie wymaga pomocy w sprawach urzędowych, w związku z czym może we własnym zakresie dochodzić swych spraw poprzez wniesienie do Sądu Rejonowego w Otwocku prywatnego aktu oskarżenia. Nie wydaje się zatem zasadna konieczność obejmowania przedmiotowego czynu ściganiem z urzędu. Na marginesie wskazać należy, iż brak jest również możliwości wystąpienia do władz Stanów Zjednoczonych Ameryki, na terenie których siedzibę posiada Meta Platforms w celu uzyskania danych umożliwiających ustalenie sprawy przestępstwa prywatnoskargowego. Zgodnie bowiem z obowiązującym pismem z dnia 9 listopada 2015 roku Departamentu Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej sygn. PG V WM 084/11/15 realizacja przez stronę amerykańską wniosków dotyczących wolności słowa (a za taką należy uznać przedmiotową sprawę) stanowi naruszenie podstawowych swobód obywatelskich i jako taka byłaby sprzeczna z prawem USA. Realizacja takich wniosków jest możliwa jedynie w sytuacji, kiedy wypowiedź zawiera także groźbę popełnienia przestępstwa.

Reasumując - należało odmówić wszczęcia dochodzenia jak w sentencji.

207

Pouczenie:

1. Na powyższe postanowienie przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy (art. 306 § 1a k.p.k., art. 325a § 2 k.p.k. oraz art. 465 § 2 k.p.k.):
 - pokrzywdzonemu;
 - instytucji wymienionej w art. 305 § 4;
 - osobie wymienionej w art. 305 § 4, jeżeli wskutek przestępstwa doszło do naruszenia jej praw.
2. Sąd może utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie lub uchylić je i przekazać sprawę prokuratorowi celem wyjaśnienia wskazanych okoliczności bądź przeprowadzenia wskazanych czynności (art. 330 § 1 k.p.k.).
3. Jeżeli organ prowadzący postępowanie nadal nie znajduje podstaw do wniesienia aktu oskarżenia, wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania lub odmowie jego wszczęcia. Postanowienie to podlega zaskarżeniu co najmniej dwukrotnie wykorzystal uprawnienia przewidziane w art. 306 § 1 lub 1a, w tym zaskarżył 55 § 1 (art. 330 § 2 k.p.k.).
4. W razie utrzymania w mocy postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego lub odmowie jego wszczęcia, prokurator nadrzędny przysyła pokrzywdzonemu, który spełnia warunki określone w § 2 zdanie trzecie, odpis postanowienia o utrzymaniu w mocy zaskarżonego postanowienia wraz z pouczeniem o treści art. 55 § 1 oraz utrzymaniu w mocy postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego lub odmowie jego wszczęcia (art. 330 § 2a k.p.k.).